

STUDII

Visare lucidă, transă și performance ritualic/șamanic (II)

Mihaela Vosganian

4. Șamanul ca artist și perspectiva spectaculară de “performance ritualic șamanic”

A fi sau a nu fi artist șaman?!

Iată o întrebare la care, dacă cu greu ar răspunde artistul, cu mult mai ușor ar reacționa *șamanul*, *vrăjitorul* sau *magicianul*. De ce *șamanul*? Deoarece *șamanul* este un prototip spiritual mai special. Dacă am putea percepe lumea prin prisma șamanului, am putea afla următoarele:

“Dincolo de cele pe care le vede orice om, eu văd în plus și cele ce bântuie. De aceea sunt pentru ceilalți un vindecător. Înceștările mele nu seamănă cu un câmp de bătălie, ele nu lasă în urmă răni și sânge, căci eu nu lupt cu oameni, ci cu entități. În ritualurile lecuirii, singurul care ar putea fi cu adevărat ucis sunt eu. De aceea, încerc acum să mă vindec pe mine însumi. În lumea cu trei dimensiuni, trebuie să-ți fie teamă de moarte ca să iubești viața. Eu vreau să pășesc în dimensiunea a patra și mai sus. Vreau să învăț să iubesc fără cruzime. Ceea ce înseamnă că eu și sufletul meu să fim una.”¹

Cum spune Eliade, “grație capacităților sale extatice [...] *șamanul* este vraci și psihopomp și de asemenea mistic și vizionar.”²

¹ Varujan Vosganian, din libretul operei *Visătorul Trezit* de Mihaela Vosganian.

² Eliade, Mircea, *Mituri, vise și mistere*, Univers Enciclopedic, Buc. 1998, pag. 68.

Un șaman “percepe conștient” mai multe corpuri, mai multe realități. Dacă acceptăm că *percepția multiplă/multidimensională* este o activitate a spiritului, bazată mai mult pe *a fi* decât pe *a face*, o putem înțelege ca pe “o modalitate de a *nu face*, ceea ce nu este o dovadă de inactivitate, ci mai degrabă o stare de alertă receptivă și dinamică” și totodată o stare de “toleranță și îngăduință”, de care sunt capabili călugării zen, yoghinii și șamanii, dar și artiștii.¹ Toți au în comun atât capacitatea de imaginare și deci de “transcendere a realului”, dar și de “performare a unui ritual spectacular”. Orice sesiune șamanică adevărată, cum aprecia Eliade, “devine un spectacol fără pereche în lumea experienței zilnice”, în care “legile firii sunt abolite și unde există o anumită libertate supraomenească a cărei prezență este ilustrată și dovedită în chip strălucitor.”

Oare, nu la fel apare, pentru public, și *performance-ul* unui solist virtuos, în care mânuirea instrumentului sau a propriei voci este precum o magie?

Nu la fel și dansatorul, în mișcarea sa ce poate concura cu mirajul zborului, nu devine aproape extatic?

Precum șamanul, artistul, prin actul performativ, poate recupera și el “condiția paradisiacă”, bunăoară ascensiunea, zborul, călătoria mistică, ori cele care reconectează Cerul și Pământul, sau care refac uniunea cu natura, “așa cum se întâmpla în *illo tempore*.”²

Un șaman se simte deopotrivă artist în tot ceea ce face, în viața de zi cu zi, dar mai ales în comunicare cu natura, cu animalele, sau în practicarea ritualurilor de vindecare.

Ca și artistul, șamanul (el/ea) se folosește de sunete, culori, într-un cuvânt de tot ce înseamnă vibrații, pe care le înțelege, le folosește și le stăpânește cu “impecabilitate”. Deopotrivă călugărul buddhist sau shintoist stăpânește vibrațiile sonore ale *ting-sha*-urilor, tobelor, gongurilor sau bolurilor, în ritualurile de purificare de tip *puja*, din temple.

*Toba ceremonială*³, indispensabilă ritualurilor, este prezentă la toți șamanii, fie siberieni, tuvani, andini, dar și la

¹ Meadows, Kenneth, *op. cit.*, pag. 68.

² Eliade, Mircea, *Mituri, vise și mistere*, pag. 73

³ Din piele/păr de animal.

lamași și buddhiști, ca un *intermediar* între lumi sau ca un maestru vindecător; la fel și costumele ritualice – care de cele mai multe ori întruhidează unul dintre totemurile animalelor de putere (ursul, șarpele, vulturul, jaguarul) – sau costumele impunătoare ale preoților *exorcști wu ori sai-kong*¹, care poartă uneori însemne cosmice (*Muntele cosmic* sau *Muntele T'ai*) – au rol de *intermediere între lumi*, în procesiunile daoiste mai vechi sau mai noi. Mai mult, elemente șamanice, precum bețele tobelor (*kommandostabe*) și chiar “întregul ritual este reprezentat în peșterile paleoliticului, ca în vestitul relief de la Lescaux”², ceea ce atestă importanța și vechimea actului ritualic (șamanic).

De ce nu am putea reitera, printr-un *performance ritualic/șamanic*, acel “*illud tempus mitic*”, despre care afirma Eliade, în care oamenii comunicau cu cerul sau coborau în infern³? De ce să nu evadăm, într-un *spectacol ritualic*, în *ținuturi de putere* ale pământului, sau în spații subpământene, sau chiar dincolo de moarte, în lumile extrafizice “de sus”, sau “de jos”?

Poate chiar *lumea de dincolo* ar putea deveni mai acceptabilă și mai familiară, descoperind-o într-un spectacol, fie el al șamanului, vrăjitorului sau al artistului și chiar însăși moartea poate fi restandardizată, ca rit de trecere⁴, spre un mod de percepție spiritual.

Dacă acceptăm *ritualul* ca “secvență de activități care implică gesturi, cuvinte, obiecte”⁵, legate de un “simbolism sacru” și performat în “spații consacrate” sau/și de “putere”, am putea avea perspectiva asemănării cu un spectacol ritualic artistic; condiția ar fi să asimilăm scena cu un “spațiu consacrat” și “performance”-ul artistic cu un ritual, inspirat de un simbolism sacru, care poate da participanților și publicului, un *alt sens cognitiv, formativ și experiențial*.

¹ Preoți daoiști care puteau întrupe spiritele, inclusiv ale morților.

² Eliade, Mircea, *Șamanismul și tehnicile arhaice ale extazului*, p.458

³ Idem., p 460

⁴ Legat de marcarea unui eveniment important sau de schimbarea statutului unei persoane – naștere, pubertate, căsătorie, moarte, sau intrarea în grupări de tip confrerii/fraternități.

⁵ Ref. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/ritual>

Evident că ar exista deosebiri fața de un “act ritualic obișnuit” – ținut într-un templu, biserică sau într-un loc “sacru de putere” – care își impune caracteristicile sale specifice comunităților (religioase sau guvernamentale), precum “formalismul, tradiționalismul, invariabilitatea”, date regulile de “ordonare a lumii și simplificare a haosului”¹, sau de aducere împreună a “modelului de”/“modelului pentru al realității”². Actul artistic, pe de altă parte, ar presupune spontaneitate, prospețime, inovație, poate chiar improvizatie, elemente care țin de creativitate, ca model dat, de data aceasta, de creatori sau interpreți, dar și ca *impuls creativ generativ*, îndreptat către public.

Crearea *spațiului sacru* în scenă, poate fi un argument important pentru actul artistic (mai cu seamă cel “ritualic”), după cum afirma Constantin Stanislavski³, referindu-se cu precădere la teatru. El afirma că “un adevărat preot este conștient de prezența altarului în timpul fiecărui moment al ritualului pe care îl conduce. Este la fel cum un adevărat artist ar trebui să reacționeze în scenă de fiecare dată. Un actor care este incapabil să simtă astfel nu va fi niciodată un artist adevărat”⁴.

În practica teatrului japonez Noh, purificarea spațiului de scenă – *butai* –, inclusiv cel de repetiție – *okeikoba* – este absolut important și asumat; un astfel de spațiu cere respect și chiar rugăciune pregătitoare, este un loc de întâlnire, de comuniune și comunicare, dar nu ca oricare altul, ci unul în care se poate transmite adevărata cunoaștere. O atare abordare mi se pare indispensabilă, mai ales din perspectiva *trans-realismului arhetipal*, direcție estetică care introduce inevitabil și invariabil ideea de ritual, în abordarea actului artistic.

Influența teatrului japonez *No* și *Kabuki* și abordarea de manieră ritualică a *tipologiei* personajelor lor specifice – *spiritul, ascetul, femeia, lunaticul* și *divinitatea* – mi-a inspirat, de altfel,

¹ Trad din engleză din Bell, Catherine *Ritual: Perspectives and Dimensions*, New York: Oxford University Press, 1997, p. 138–169.

² Ref. Geertz, Clifford, *The Interpretation of Cultures*. New York: Basic Books, 1973, p. 112.

³ Actor și producător rus fondator al companiei de teatru *Moscow Art Theatre* (MAT).

⁴ Trad. din engleză [quotationsbook.com/quote/397](https://www.quotationsbook.com/quote/397)

lucrarea sincretică *Intereferențe Japoneze* (2003), cu mult înaintea conștientizării demersului *trans-realist*:

Fig. 20 Imagini din spectacolul *Intereferențe Japoneze*, în coregrafia Liliane Iorgulescu

Deopotrivă în sesiunile de *Meditație dinamică* sau *Tao/Yoga Master Gong*, crearea spațiului sacru este importantă, mai ales din perspectiva protecției, *purificării* sau chiar *exorcizării* (externalizării energiei malefice), caracteristice rolului ritualic de vindecare.

Împreună cu *performance-ul*, *spațiul sacru* exprimă un *meta-limbaj codificat*, independent de sistemele culturale, dar care le poate astfel unifica, în cadrul demersului artistic înțeles ca un act de *catharsis*¹. Nu degeaba, arta teatrului antic (cu precădere tragedia, axată cu deosebire pe tipologia *fricii* și a *milei*²) accesa rolul de exteriorizare, “purificare și curățare”, a emoțiilor sau de *alchimizare* a oricăror stări discordante extreme, prin artă, rezultatele fiind “refacerea, regenerarea”, restabilirea integrității emoționale și mentale a spectatorului, așa cum se impunea, de exemplu, în viziunea aristoteliană din *Poetica*.

Există și un alt tip de “*performance cultural*”, bazat pe valorile “*dramei sociale*”, inerentă în mai toate culturile și epocile, care, așa cum este descris de Victor Turner în *Dramas, Fields and Metaphors: Symbolic Action in Human Society*,

¹ *Katharsis* în limba greacă înseamnă purificare, curățare.

² Principalele atribute ale tragediei antice care determinau *catharsisul*.

permite eliberarea (destresarea), la nivel individual/ social, prin "ritualuri simbolice", ciclice. Spre exemplu, în riturile de tip *carnavalesc*, care se repetă de obicei anual, se poate realiza o "nivelare a tensiunilor ierarhice sociale" sau chiar a crizelor (religioase, de rasă, de sex)¹ prin practica *măștilor*, care "ajută participanții să-și depășească limitele" și să devină, temporar, ceea ce nu sunt în realitate.

Măștile de diferite tipologii (de teatru, carnaval sau funerare), alături de costumele ritualice, ca apanaj al *performance-ului tradițional*, sunt folosite deopotrivă în spectacolele antice grecești (fig. 21a), sau cele japoneze de tip *No* (fig. 21b), sau în dansurile tribale șamanice (fig. 21b):

Fig.21a Mască de teatru antic grec b Teatru *No*, cu personaj mascat c Dans extatic cu măști din Mali²

Simbolismul măștii și al costumului *ritualic* diferă, în funcție de întrebunțările pe care le capătă, chiar dacă limbajul lor codificat este universal răspândit: fie simbolizează *sinele universal*, iar purtarea lor induce o stare de uniune cu divinul, fie sunt mediatorul forțelor binelui sau răului (devenind un mijloc de vindecare), fie ajută la exteriorizarea tendințelor demonice ale *umbrei* (cum se întâmpla în teatru balinez), fie sunt folosite în *riturile de inițiere* sau de *trecere*, întruchipând *spiritul renașterii* într-un nou aspect al vieții.

Măștile devin totodată un element spectacular important și în *performance-ul contemporan*, precum *Zoopera* de Irinel Anghel (fig. 22 a, b, c), în opera mea trans-realistă *Visătorul*

¹ Ref. Turner, Victor, *Dramas, Fields, and Metaphors: Symbolic Action in Human Society*, Ithaca, NY: Cornell University Press, 1974, p. 23-35.

² Ref. <http://mythologica.ro/mastile-simbolism-si-cultura>

trezit (fig. 23), sau, mai rar, chiar în concerte de muzică propriuzise, cum ar fi la Dan Dediu, în *Wagner Under – ConcertOpera*¹.

Fig. 22 a, b, c, Imagini din *Zoopera* de Irinel Anghel

Fig. 23 Moment cu poze/măști din opera trans-realistă *Visătorul trezit* de Mihaela Vosgianian

¹ În care personajele soliste – violă, oboi, trombon – poartă măști.

Într-un sens deopotrivă metaforic, dar folosit și în psihologie sau în tehnicile de dezvoltare personală¹, *masca* reprezintă “costumul nostru de putere”, care, odată conștientizat, poate fi eliminat, lăsând ca *sinele autentic* să se ivească și să se dezvolte neîngrădit.

Același lucru se poate realiza și în cadrul ritualic al terapiilor *Tao/Yoga Master Gong*, desfășurate cu o anumită regularitate, dată de aspecte astrologice mai speciale (lună plină, lună nouă, solstiții, echinocții), sau chiar în cadrul unui *spectacol/performance ritualic/șamanic*, în care tematica și desfășurarea episodică evenimentială, asumată programatic, permite publicului o conștientizare a actului catharctic, o intrare într-o formă de conștiință modificată sau chiar într-o stare de uniune cu *Sinele Înalt*.

Reînviind miturile arhetipale, *cermoniile ritualice*, cu sau fără măști, devin adevărate spectacole cathartice, “cosmogonii ce regenerează timpul și spațiul, în cursul cărora omul capătă conștiința locului său în univers și-și vede viața și moartea înscrise într-o dramă colectivă”² care capătă, astfel, un altfel de înțeles, pentru el.

Parafrazându-l pe Gurdieff, “o ceremonie este o carte în care sunt scrise mii de lucruri”, iar “un singur ritual are adesea mai mult conținut decât o mie de cărți.”

Precum în dansurile sacre ale lui Gurdjieff (fig. 24), în urma unor astfel de *spectacole ceremoniale* sau *performanțuri ritualice*, eliberând și exeriorizând “măștile” și ieșind din “propria închisoare”, participanții afirmă apariția diferitelor aspecte de conștientizare în viața lor; alteleori, *performance-ul șamanic/ritualic* din scenă, aduce persoanelor din public o ameliorare a stării de conflict interior, sau chiar vindecare, care vine odată cu viziunile, cu rememorările din *alte vieți* sau/și cu reconsiderarea propriului lor statut *spiritual*.

¹ De exemplu în tehnologia Landmark.

² Ref. <http://mythologica.ro/mastile-simbolism-si-cultura/>

Fig. 24 Imagine dintr-un dans sacru de Gurdieff¹

5. Considerații cu privire la o posibilă hermeneutică a raportului oniric/orfic din perspectiva trans-realismul arhetipal

Aș porni, într-un posibil și plauzibil demers hermeneutic, de la raportul inițial *Dumnezeu/Creație*, sau, *proto-raportul* fundamental, după cum îl denumește Elena Petreșteanu în *Ratio Sophia*, “principiu logico-matematic al cunoașterii și generării lumii formelor”.² El exprimă atât “generarea *cosmogonică* a lumii, predispusă degenerării, cât și regenerarea ei *cosmotică*”^{3,4}.

Dacă admitem acest *protoraport (meta)matic* ca model primordial și “prototip al oricărui raport și relații”, precum și ca proporție logică stabilizatoare a conexiunilor conceptuale, putem imagina succesiuni de raporturi, pe care le-aș numi *esențiale*, care oglindesc ordinea divină în cea lumească, așa cum în geometria sacră, *Vesica Piscis* subînțelege și subsumează toate “configurațiile arhetipale și rădăcinile sacre întemeietoare”⁵. Astfel, “raportul cosmotic de devenire”⁶

¹ www. Pinterest.com

² Petreșteanu, Elena, *Ratio Sophia Cartea gândului*, Colecția știință și Cunoaștere, Edit. Eagle, 2016, Buc., p.26.

³ *Cosmoza(osmoza cosmiă)*, din lucrarea cu același nume de Elena Petreșteanu (citată în mai multe rânduri), este considerată ca proces invers al *cosmogoniei* și ca încununare a operei cosmogonice.

⁴ Idem, p. 26

⁵ Ibidem.

⁶ Ref. Op cit. p. 39

reverberază de la *Unul* – cel ce este și rămâne *Întreg*, și care este “*dat al părților*”¹ – *Multiplu* –, într-un proces de dăruire, infinit și permanent ce se întoarce (*în*)*Sine* desăvârșind *Ouroburos-ul*².

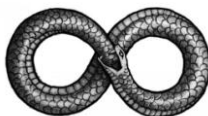

Fig. 25 *Ouroboros*/șarpele care își înghite coada – simbol alchimic fundamental

Increatul, Nemanifestatul, luând distanță de *sinele Ființei*, își contemplă diferitele *ipostaze existențiale*, ce se desfășoară în câmpul dintre limitele polarizate (+/-); tot astfel, “universul își bizuie mișcarea chiar pe diferența de potențial”³, în baza legii *sale* universale, de conservare a energiei totale.

Într-un prim raport de egalitate, *El/Dumnezeul Suprem* își desemnează *Fiul Unic*, dăruindu-L lumii, ca gest jertfelnic de “definire a propriului indefinit”⁴, într-un raport ontologic antinomic născut din “*temeiul Lumii de A Fi și Puterea Ei de a Deveni*”⁵:

$$\frac{\text{Unul Dumnezeu Tatăl}}{\text{Unul Dumnezeu Fiul}} \Leftrightarrow \frac{\text{Dumnezeu /Fiul Omului}}{\text{Lumea Omului}}$$

Așa cum Dumnezeu își reflectă propria esență (de)săvârșind continuu și peren universul și lumile, tot așa *artistul conștient de sine* își dezvăluie propria multidimensionalitate, văzută prin “visare”, în creația sa *de esență trans-realist arhetipală*.

Oniricul, ca stare magică, vine să manifeste starea *lui* interioară, pornită din implicarea căutătoare spirituală, în timp

¹ Ref.op. cit, p. 42.

² Simbolul alchimic al infinitului, reprezentând ciclul universal al vieții și al morții, supus analizei de Jung în *Psihologie și alchimie*.

³ Ref. Elena Petreșteanu, Op cit. p. 50.

⁴ Idem, p.47

⁵ Ibidem. p. 81

ce *orful* se exprimă pe *sine* (*oniricul*), într-o extatică stare de dăruire, ce reflectă puterea de a modifica starea (*con*)*științei* primitorilor, împlânziți de *luarea aminte* a impulsului/îndemnulului său creativ.

Tot așa cum *Iisus/Fiul* lui *Dumnezeu* aduce jertfă, întru *iubirea lumii*, rostind *prin Logos*, cuvântul *Tatălului*, așa și artistul creator, în demersul său, se sacrifică pe *sine* cu fiecare *opus*, dăruind, vorbind și rostogolind prin sunet, către lume, câte o parte a *sa* (*creația*), din ce în ce mai transformată și esențializată.

Visând lumile interioare, ca reflectare a Cerului (exterior), *creatorul artist* își însufletește gândurile în *transa* creației, exprimând introspecția minții printr-un demers *orfic* ce (re)afirmă devenirea lumii, reiterând "*opus alchymicum*" – *cvadratura cercului*" (fig. 26) – care dizolvă unitatea haotică (de la începuturi), în cele patru elemente/direcții esențiale (*cvadratura materializării/substanțializării*), pentru a le reîntregi, mai apoi, în unitatea superioară a *cercului* (revenirea la *Centrul/Totul originar*).

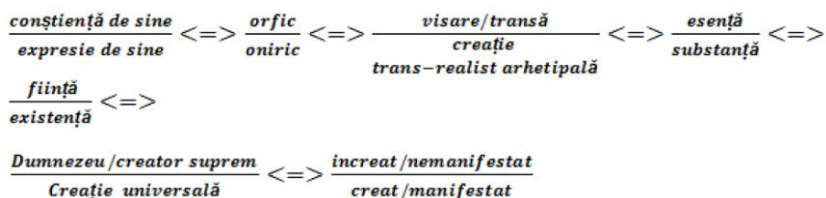
Fig 26 *Simbolul alchimic al cvadraturii cercului*

Producerea *creației orfice*, ca proces de distilare/sublimare succesivă a experiențelor spirituale, trăite prin *transă și visare* (ce desprind *sufletul și spiritul* de trup, ca într-o moarte), este precum "*distilarea circulară*" care duce la

quintesență / "*Monadis Catholicae plusquamperfectae*"¹; abia ajunsă acolo, *creația manifestată*, ca trupul purificat, se reîntregește cu *sufletul/spirit* al celui care crează.

Precum Jung în *Psihologie și alchimie*, propun *un astfel* de a privi creația (artistică), cu precădere din viziunea *trans-realist-arhetipală*, ca o (re)tălmăcire a hermeticului Heinrich Khunrath².

Am putea spune că El/Artistul (trans-realist arhetipal), într-un țel de dăinuire/(des)tăinuire de sine, reface traseul invers al coborârii divinului în materie, desăvârșindu-se spiritual și (În)Dumnezeindu-se treptat, reverberând continuu, prin creație, raporturile esențiale, până la a ajunge, în final, la proto-raportul inițial:

Pentru mine, țelul suprem al creației artistice, în înțelesul raportului *oniric/orfic* din abordarea *trans-realist-arhetipală* devine, la un moment dat, echivalentul cuvintelor Sfântului Paul din *Epistola către filipeni*: "*Cupio dissolve et cum Christo esse/ Vreau să mă dizolv ca să fiu cu Cristos*"³

¹ C.G. Jung: *Psihologie și alchimie*, vol. I, Teora, 1996, p. 120-122, Buc.

² În *Psihologie și alchimie*, Jung citează din filozoful hermetic Heinrich Khunrath: "Prin circum rotație sau rotație circulară filozofică a cvaternității a fost adusă la cea mai înaltă și mai pură simplitate... *Monadis Catholicae plusquamperfectae*. Unul impur, grosolan devine unu subtil, de o puritate superioară. Sufletul și spiritul trebuie despărțite de corp, ceea ce seamănă cu o moarte."

³ Idem.

Fig. 27 *Emblemă cu inscripția Cuppio dissolve* (1756, Hochstadt an der Donau, Germania)¹.

Iată cum, astfel, abandonul suprem al *existenței* se jerește într-o creație; iar "cum orice creație tinde să se reverse dincolo de limitele ei, cum afirma Stravinski în *Poetica muzicală*², creatorul își împărtășește prin ea iubirea către lume, într-un gest de *mimesis* al *Divinului*, care reverberează iubirea *Ființei Lui* către cele manifestate în *Existență*.

6. Elemente semnificative din cazuistica personală de transă, visare lucidă și EEC, cu impact în dezvoltarea spirituală și cea artistică

Coborând din zona limbajului metaforic, aș vrea să aduc câteva considerații cu privire la propriile experiențe spirituale, legate de diverse tipologii ale *transei* și *visării*, care implicit m-au *luminat* în drumul meu spiritual, dar și în aspectarea unor elemente din creație.

Am început să experimentez primele tipuri de *transe* din 2009, cu ocazia unor călătorii inițiatice în Tibet și în Peru. De altfel, anul 2009 a fost primul în care am văzut rezultatul lucrului cu cele *12 Nopti Magice*³ (pe care le-am conștientizat în decembrie anterior), despre care vorbea Steiner și antroposofii – o perioadă astrală puternică, în care se "deschid cerurile" și se pot programa, prin *intenție*, liniile esențiale ale Noului An.

¹ Wikipedia

² Stravinski, Igor, *Poetica muzicală*, Buc., Edit. Muzicală, 1967, p. 105

³ Între 24/25 decembrie și 4/5 ianuarie, adică între Crăciun și Bobotează.

Sincronicitatea cu care se desfășurau și se aliniau experiențele spirituale din acel an depășea, uneori, chiar și capacitatea mea de previziune. Deși lucram deja conștient cu *intenția*, uneori evenimentele o luau înaintea mea. De atunci am învățat să mă las să trăiesc în *fluxul evenimentțial*, cu încrederea așezării lucrurilor și lecțiilor în viața mea, așa cum *ar fi să se întâmple, spre binele meu absolut*.

1. Prima experiență de *transă*, care m-a marcat și pe care mi-o amintesc în detaliu, a fost *transa șamanică* din Peru (de solstițiu de vară din 2009), când am lucrat cu o *plantă de putere*. De altfel, experiența fascinației aduse de o astfel de plantă mi-a inspirat, mai târziu, tabloul intitulat *Velvitia Mirabilis Power Plant*, din opera mea cross media intitulată *White Lady's Power Places*. Transa șamanică din Cusco a avut, pentru mine, mai multe episoade: o primă călătorie cosmică (prin curcubeu și printre corpuri cerești), o experiență de *shape-shifting* (schimbare de formă energetică – în energia de *vultur* în alternanță cu cea de *șarpe*) și o primă călătorie într-o altă viață; în aceasta din urmă, am vorbit într-o limbă necunoscută mie (care părea asemănătoare cu sanscrita¹) și am incantat *mantr*e, pe care ulterior le-am recunoscut a fi *vedice* și pe care le-am integrat, în acea vară, în lucrarea mea *Calea îngerului uman* (în partea numită *Calea înțelepciunii*).

2. Cu ocazia transei din Peru, aveam să experimentez, spontan, o respirație care nu semăna cu niciuna dintre tehnicile cunoscute de mine din *Yoga* sau *Qi Gong*, dar care era asemănătoare *respirației hiperventilate holotropice*, pe care aveam s-o aprofundez abia câteva luni mai târziu, într-un seminar cu Grof (în Spania, august 2009). *Transele holotropice*, care au urmat în perioada 2009-2011, au fost mai multe și foarte diferite. Aș evidenția trei *tipologii de călătorii*, pe care le-am experimentat în aceste transe: 1. *inițiatice* (în care, de exemplu, executam *mudre* și *asane* necunoscute mie și lucram cu *simbolul infinitului* sau al *lotusului*²); 2. de tip *progresie* (în care am avut o completare de iertare și iubire necondiționată cu

¹ Așa cum a reperat soțul meu, la momentul respectiv.

² *Lotusul*, cu toată simbolistica lui, apare în lucrarea mea *Ascending Lotus* pe care o voi detalia în capitolul aferent opusurilor mele trans-realiste.

tatăl meu, decedat din 2000); 3. *regresii în vieți trecute*. Dintre acestea din urmă, două au fost emblematice: una în care eram femeie și mi-am urmărit, ca un observator, propria înmormântare într-o piramidă empirică¹ (dintr-un ținut Nubian) și cealaltă, în care eram bărbat și mi-am văzut moartea (fără nicio empatie emoțională), într-o ceremonie inițiativă asumată, de sacrificiu prin foc². Aceste două corespund secțiunilor *Nubia* și respectiv *Alesul lui Zalmoxe* din opera mea *Visătorul trezit*. Ele mi-au confirmat interpretările *onirice/holotropice*, conform cărora, dacă episoadele din alte vieți nu aduc o trăire emoțională (care ar trebui exteriorizată în viața curentă), lecțiile au fost transcenșe și vin doar cu informația despre *cunoașterea inițiativă* care trebuie reamintită și folosită.

3. Ca o completare a cunoașterii despre *tranșe*, am simțit nevoia să experimentez, la un moment dat, și o tranșă hipnotică. Cum sincronicitățile continuau să funcționeze în viața mea, în anul fatidic 2012³, aveam să întâlnesc un medic, deopotrivă dedicat metodelor tradiționale alternative, care să înțeleagă temeiul spiritual al “nevoii” tranșei mele hipnotice⁴. Inducerea hipnotică a avut mai multe momente, din care am înțeles diverse lecții din vieți trecute, dar un episod a fost semnificativ, cel în care am re trăit emoțional și somatic experiența morții prin înec, cum s-ar zice “pe viu”, cu eliberare

¹ În Nubia, piramidele erau mai puțin perfect construite, comparabil cu cele din Egipt.

² La această ceremonie mergeam din proprie alegere și știam că eram „un ales” care urma să treacă dincolo, în mod conștient, realizând „uniunea cu focul”.

³ Apocalipsa din 21 decembrie 2012 era una dintre speculațiile escatologice legate de destinul omenirii, care de fapt anunța încheierea unui ciclu terestru deja consumat al *Peștilor* (și totodată un ciclu complet al mișcării de precesie a axei de rotație a Pământului de cca. 26.000 de ani), dar și trecerea la o nouă eră (a Vărsătorului), eveniment care corespundea și calendarului maiăș (care se termina cu acel an). Pentru cei cu preocupări spirituale, ca și pentru mine, acel an avea să fie unul de conștientizări și înțelegeri profunde.

⁴ În mod normal, medicii/psihologii care fac hipnoză în România lucrează exclusiv pe probleme psihologice de tipul fobiilor sau psihozelor și nu pe teme spirituale.

parțial de traumă.¹ Acest episod a fost integrat în opera mea *Aweken Dreamer*, în secțiunea *Dead immersion*.

Analizând perspectiva personală a *visării lucide* și a *călătoriilor extracorporale*, am putut trage mai multe concluzii interesante, pe care le voi prezenta împreună cu câteva studii de caz.

4. *Visele lucide* erau mai vivide și cu un grad mare de fidelitate a detaliilor și a stărilor memorate, în nopțile în care am practicat meditația (cu precădere meditațiile din *Arhatic Yoga* din ultimii ani, începând cu 2013). Explicația ar putea fi aceea că, în urma meditațiilor, datorită alinierii la nivelul *Sinelui superior* și al intermedierei ființelor înalte de lumină, invocate cu acest prilej (maestrii înălțați, arhangheli, îngeri), se captează o cantitate mare de energie, mai ales *energie mentală*, ce poate fi folosită deopotrivă în creație, dar și pentru călătoriile astrale (care se realizează, astfel, cu un grad mai mare de luciditate).

Studiu de caz. Eram într-un spațiu foarte mare și înalt (asemănător cu un aeroport sau o bază NASA), realizat în sticlă și metal, foarte futurist ca arhitectură și necunoscut mie. În acel vis aveam conștiența prezenței lângă mine a unui număr de *maestri înălțați* care, la un moment dat, m-au ridicat spre partea de sus a clădirii. M-am surprins întrebând cum o să pot ieși prin tavanul spre care ne îndreptam cu o viteză relativ mare. Mi-au răspuns să *intenționez* să ies la lumină, ceea ce am făcut cu ușurință, trecând prin cupolă, spre cerul liber, sub o lumină puternică și binefăcătoare. Înțelesul simbolic al acestui vis mi-a dat, de atunci, siguranța apropierei ghizilor spirituali, ori de câte ori aveam nevoie în viața mea, dar mai ales posibilitatea “de a zbura pe aripile *intenției*”, așa cum mi-am amintit ulterior înțelesul *darurilor de putere* ale “celor care sfidează moartea”, din cartea lui Castaneda².

¹ Deși în viața curentă imi place apa și să înot, teama de furtună și valuri mari se explică în această viață.

² În *Arta visatului* se vorbește despre acele *daruri de putere ale “arendașilor”* - cei care sfidează moartea (nemuritorii), care sunt date în schimbul energiei *nagualilor* (șefilor vrăjitorilor). Darurile de putere se referă la felul în care îți poți gestiona corpul energetic, în fiecare dintre locurile unde se poate poziționa punctul de asamblare, pentru o “percepție și o coeziunea totală” (p. 127).

5. În timpul unor inițieri mai speciale, precum *Merkaba*, în etapa destinată deschiderii celui de-al treilea ochi, ca urmare a activării glandei pineale, am avut revelația unei “lucrări spirituale” în “Marea Piramidă eterică”. La câțiva ani mai târziu, am aflat că *pineala* se află în centrul geometric al creierului nostru și formează, împreună cu lobi urechii, un tetraedru regulat cu aceleași unghiuri, asemenea Marii Piramide egiptene; mai mult, se afirmă în prezent că în piramida lui Keops, camera cu sarcofagul (în interiorul căruia am avut marea șansă să intru să meditez în timpul unei călătorii spiriluale), este poziționată exact ca *pineala* în creier:

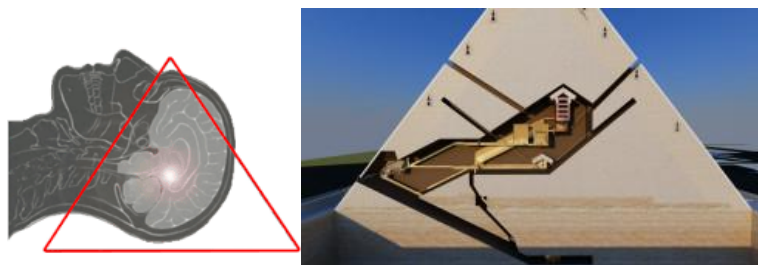

Fig. 28 Poziționarea glandei pineale, în raport cu unghiurile urechilor, ca în Marea piramidă¹

Experiența din acea *transă*, pe care aș numi-o *extatică*, a fost pentru mine una dintre *intrările în lumina albă/pură*, despre care se spune că reprezintă *visatul* în corpul nirvanic. De aceea, ca muzician am fost foarte interesată să aflu despre crearea unui microfon tridimensional, construit după modelul timpanului uman (poziționat în triunghi), al cărui sunet a fost redat în difuzoare *holografice*, obținându-se un sunet (tot holografic) similar *hologramei luminii*. Experiența *luminii albe*, ca *transă extatică*, greu de redat în cuvinte, am avut-o de mai multe ori, inclusiv în cadrul inițierii *Munay-Ki* sau în *transele holotropice*.

¹ Wikipedia

6. *Zborul*, ca modalitate de trecere din ce în ce mai conștientă din corpul fizic în dublurile sale (eteric și astral) s-a modificat, ca tipologie, în decursul anilor. Dacă din copilărie și până acum câțiva ani (2010), tipul de zbor din vis era precum mișcarea din înotul bras, în ultimii ani am experimentat alte variante: fie ca o planare, de tipul zborului vulturului; fie ca o succesiune de salturi foarte înalte urmate de plutire, ca o stare de imponderabilitate (pe care o pot asocia cu starea nongravitatională din spațiul cosmic sau de pe lună, așa cum probabil a fost percepută de astronauți în misiuni); fie, cea mai nouă (din 2013), ca un zbor de mare viteză (ajustabilă), în care pot da mâinii drepte, o direcție de mișcare spațială (precum postura *Super-man*); prin acest ultim tip de zbor, spre deosebire de celelalte, pot viziona rapid peisaje și spații mari, cu percepție 360 de grade, supraterestrială (ca dintr-un avion sau dintr-o navă), vehiculul fiind, de fapt, tot eu. Ultimile două ipostaze ale zborului alternează, în timpul visului lucid, conferind, când perspectiva contemplării diferitelor spații, într-un timp dilatat și continuum, când cea a vitezei maxime, comparabilă cu cea a gândului sau apropiată de cea a luminii, în care timpul este condensat și multidimensional. Experiențe mai noi ale zborului (ianuarie 2017) au fost amplificate și de faptul că am efectuat cu mare asiduitate procedeele de *recapitulare și introspecție* care generează o cantitate mare de energie și o redistribuie în corp; ca urmare, aceste procedee mi-au adus, fie o nouă tehnică de început a zborului, precum lansarea unei nave (în care vehiculul era precum un costum pe care îl îmbrăcam, cu aspectul unui obuz, ca un artificiu cu o propulsie foarte mare), fie visele, de tip fișiere ce se deschideau succesiv, în care exploram zborul, fiecare cu o percepție a *temporalității* diferită (zburam fiind când copil, când adolescent, când matur). Dat fiind faptul că visele cu zboruri au fost în număr relativ mare, aproape lună de lună, nu voi da studii detaliate de caz.

7. În perioada unor cursuri sau workshop-uri spirituale, în care se cereau experimentate diferite tehnici, mi s-au revelat dintre cele mai spectaculoase trăiri/percepții multidimensionale, *vise inițiatice, cosmice*, în care am călătorit la nivelul corpului *mental*, ori am conștientizat capacitatea *biocomputerul uman* de stocare/relevare a realităților akashice, ori am descoperit și folosit capacitatea prezenței *nagualului*.

Studiu de caz. Începusem să particip la cursurile de Conștientologie (2012), aflându-mă chiar într-una din sesiunile practice, colective, unde urma să încercăm o extracorporalizare. Fiind abia la început, posibilitatea, și de altfel și ținta, era să ieșim cu corpul astral afară din corpul fizic, cel mai probabil, în proximitate. După ce s-au inițiat tehnicile de respirație, la care am participat foarte activ, am simțit, la un moment dat, că plec din corp, într-un fel care nu semăna cu predicțiile din partea teoretică a cursului. Brusc am început să mă percep la un alt nivel de *conștiință*, care nu se afla în corpul meu obișnuit; știam că sunt eu, dar forma mea era cu totul alta, era sferică, dintr-o țesătură nebuloasă, de culoare alburui-violacee, spre indigo. Puteam să apreciez, cu mentalul, că aveam o circumferință de mai puțin de un metru. Încetul cu încetul, am început să analizez contextul unde mă aflam, care nu semăna cu nimic din spațiile lumești pe care le știam sau le vizitasem în *visare*; părea o planetă străină, cu cratere și fără vegetație, oarecum selenară, dar, având cu totul alte culori, respectiv violet indigo spre alb argintiu. Deși știam că nu am mai fost pe acolo, atmosfera mi se părea familiară și starea era de armonie, confort și pace; pluteam, într-o stare de imponderabilitate. Am început să iau contact cu ceea ce era împrejur și am *văzut* în apropierea mea, tot felul de *creaturi* asemănătoare mie, tot sferice, mai mici sau mai mari (cu diametre, variabile, între 30-70 cm). Cu totul neobișnuit pentru mine până atunci, am început să percep că mă aflam într-o *conștiință de tip rețea* cu toate celelalte *sferice entități*, în care ne simteam/auzeam gândurile telepatic; a fost o senzație atât de specială, încât pentru un timp mi s-a părut cea mai firească modalitate de comunicare *inter-ființială*. Am stat în acea stare de contemplare până când am auzit semnalul de reîntoarcere, dat la seminar. După cum aveam să înțeleg de la mentorii mei, nu avusesem o ieșire cu *corpul astral*, așa cum era de așteptat, ci experimentasem, în schimb, o *proiecție astrală* la un nivel mai înalt, în corpul *mental*, probabil într-un spațiu corespunzător, poate galactic, poate de tip *vis causal*, temă care urma să ni se explice ulterior.

În următorii ani am tras concluzia că îmi era mai lesne să ies în *proiecții extracorporale* cu *mentalul* decât cu *astralul*, probabil datorită profesiei și experienței mele de creator.

Studiu de caz. Eram în cadrul unui seminar de *Teta Healing* (2008), de altfel unul dintre cele mai puternice pe care le-am luat

până acum. Fiind în acea perioadă într-o mini-criză spirituală (după cum aş estima-o acum), am cerut Divinului, înainte de culcare, să-mi dea o revelație ca răspuns la căutățile mele. Iată ce am primit.

Eram în patul meu, în perioada *hipnagogică*, într-o stare perfectă de luciditate; în loc să adorm, am început o călătorie subterană (ca într-un metrou) care, deși părea ca fiind în vis, a declanșat succesiv, pe măsură ce mă concentram pe un obiect/aspect al visului, mai multe alte tipuri de călătorii: mai întâi pe pământ (cu trenul), mai apoi în văzduh (cu avionul), iar ulterior mă aflam în afara oricărui mijloc de transport (plauzibil terestru, ca până atunci). Am început să văd, din afara mea, globul pământesc cu geografiile lui, ca și cum aş fi fost la foarte mare înălțime; puteam să mă deplasez în Spatiu, cu ușurință, oriunde mă concentram, de la Est la Vest sau de la Nord la Sud și să percep diferențele de climă și schimbarea anotimpurilor; la un moment dat, am început să mă joc cu percepția temporală, în care puteam să mă deplasez, instant, în trecut sau în viitor. Era absolut fascinant să percep toate călătoriile ca pe vise separate (pe care aveam puterea să le *îngheț* sau să le continui, după cum voiam), precum niște fișiere pe care le deschizi/închizi când lucrezi la computer; am realizat, atunci, că numitorul comun al tuturor viselor/fișiere era ideea de călătorie. În timpul procesului, puteam sesiza concret și simultan, fie starea din corpul meu fizic (care se afla atunci într-o criză de șciatică), fie să analizez comparativ dacă visele ce se derulau erau dintre cele deja știute ori erau noi. La un moment dat, *hardul biocomputerului* meu a început să dea semne de oboseală, punându-mă în gardă că e pe cale să "crape", pentru că am deschis prea multe fișiere și aveam de făcut o alegere: ori să opresc procesul și să povestesc evenimentul soțului meu (pe care îl puteam percepe că mișună prin casă), ori să continui explorarea (din ce în ce mai fascinantă dar și mai obositoare), ori să adorm și să nu îmi mai amintesc nimic; fiind conștientă de acest ultim pericol, mi-am dat o comandă prin care să adorm, cu condiția sa-mi amintesc totul, dimineața la trezire, ceea ce s-a și întâmplat, a doua zi, cu o claritate extraordinară. Divinul mi-a dat dat atunci, cea mai spectaculoasă variantă de *percepție a ființei mele multidimensionale*, ca răspuns la "falsele" mele probleme cotidiene sau la "aparenta" mea criză existențială.

De atunci imi pot explica mai toate situațiile așa zis *paranormale* și pot ieși relativ ușor, din orice fel de criză.

Studiu de caz. În primăvara lui 2012 participam la cursul de bază de *Conștientologie*, care s-a făcut în România, dar cu *antrenori* străini din Brazilia, din Academia lui Valdo Vieira. De la o zi la alta se dădeau de făcut, acasă, ca teme, antrenamente de diferite tipuri de extracorporalizare. Înainte de culcare am început antrenamentul de inducere a *stării vibraționale*, pas decisiv și inerent declanșării extracorporalizării. Am conștientizat cum ies din corp, deasupra mea, cam la o distanță de mai puțin de doi metri, moment în care am fost atentă la o prezență din imediata mea apropiere; era ca o entitate albicioasă¹ căreia îi puteam percepe o formă energetic strălucitoare, ca un contur uman, și care mă privea din niște orbite de culoare indigo. Deși, entitatea nu părea că-mi dorește răul, reacția mea a fost una de luptă cu ea, aducând-o în jos, în patul meu, într-o postură fizică de dominare; imediat m-am retras în corp, cu o puternică stare de abandon, frică și disconfort, trăgând concluzia că nu sunt încă pregătită să înfrunt, în luciditate de sută la sută, spațiul astral cu entitățile ei. La câteva zile am împărtășit episodul cu una dintre maestrele mele spirituale, care a zâmbit și mi-a spus că tocmai m-am luptat cu *nagualul* meu, așa cum ar fi făcut un șaman adevărat, cu excepția faptului că nu am prelungit suficient experiența în extrafizic, atât cât să-i dau (*nagualului*) posibilitatea să mă *slujească*; imediat ce mi-a spus aceasta, mi-am reamintit brusc această conștientizare și m-am întristat, la gândul că am ratat experiența, nemergând până la cap. Câteva luni mai târziu, am perceput *nagualul* din nou, de data asta într-un *vis lucid*, în care mi-a arătat multe dintre capacitățile mele extrasenzoriale și paranormale, precum zborul, cum să trec prin ziduri, cum să-mi folosesc vederea nocturnă, dar mai ales cum îmi pot schimba forma în *animalul meu de putere* – jaguarul – pe care îl cunoșteam deja din copilărie și cu care mă reconectasem în mai multe dintre transele mele șamanice. Între timp am acumulat mai multă experiență și cred că pot continua, experiențele mele extracorporale, așa cum mi s-a relevat în 2016.

8. În timp ce scriam la acest capitol, destinat *visării* și *călătoriilor astrale*, citind și documentându-mă cu ultimile

¹ După cum aveam să-mi amintesc de la Castaneda, "stratul albicios reprezintă culoarea poziției actuale a punctului de asamblare al omenirii", este ca o "tentă contemporană" (*Arta visatului*, p. 104).

cercetări în domeniu, am avut brusc disconfortul lipsei unei activități *extracorporale* directe și concrete care să-mi confirme, din interior, ceea ce explicam teoretic, pe hârtie. Într-una din seri (decembrie 2016), mi-am pus pe *intenție* să experimentez din nou o *proiecție astrală*, adică o *extracorporalizare* concretă și lucidă, activitate pe care o lăsasem în standby de prin 2012, având, între timp, doar experiențe de tip *transă*, sau călătorii ale mentalului, sau *visae lucide*. Iată ce s-a întâmplat:

Studiu de caz. Era spre dimineață, tocmai mă întorsesem dintr-un vis și mă aflam în apropierea *stării hipnopompe*; soțul meu deja se pregătea să plece devreme și puteam, ca prin vis, să-i umăresc circuitul prin casă; la un moment s-a declanșat spontan *starea vibrațională*, tipică, de dinaintea *extracorporalizării*; am intrat brusc în alertă și mintea mea a dat o comanda cu maximum de luciditate. Urmăream cu interes cum o parte din corpul meu eteric (plus astralul) începea să se disloce, ieșind lateral din corp; ultima parte a fost la nivelul capului, iar ieșirea a declanșat un fel de troznet la nivel cranian, pe care l-am recunoscut din alte experiențe personale¹; mă simțeam atrasă spre afară (din casă), cu o viteză care mi se părea foarte mare; am ieși prin geam în exteriorul casei, unde era întuneric. Am realizat că ar fi trebuit să fie deja lumină de dimineață, după toate aparențele gândirii mele logice din acel moment; atunci "mi s-a comunicat interior" (prin ceea ce mi-am reamintit a fi vocea *emisarului visatului*"), că nu am deschis încă ochii (corpului eteric) și brusc s-a făcut o lumină superbă, de început de zi senină; am văzut un peisaj care nu semăna cu cel din afara casei mele și am știut că sunt, de fapt, foarte departe, într-un loc care părea terestru, cu aspect medieval, palate și catedrale ogivale. Imi puteam modula tipologia de zbor și viteză. Capacitatea mea analitică era extrem de clară și mintea mea era divizată în trei: o parte vedea partea de corp lăsată în casă, o alta percepea *procesualitatea visatului*, iar ce-a de-a treia analiza senzațiile *corpului de vis*, cu toate semnalele de acolo: părea cald, eram în confort termic, iar peisajul și natura luxuriantă erau de vară; aveam un veșmânt ușor și mlădios, care se unduia în bătaia vântului sau se umfla atunci când poposeam

¹ Cam toate cărțile de extracorporalizare descriu acest fenomen de troznet cranian la ieșirea din corp.

pe câte o platformă. Ceea ce percepeam, cu o extremă acuitate, era starea mea de bucurie maximă, asemănătoare cu cea a unui copil care explorează, dar în același timp, dublată de o stare de recunoștință, care mă făcea să spun continuu fraze de mulțumire *divinului* și tuturor *ghizilor*, pentru acea neasemuită visare. Am experimentat zborul îndelung, prin piețe, prin interiorul și exteriorul clădirilor, prin care puteam trece fără probleme. Mai apoi am fost tentată să interacționez cu lumea, deasupra unui loc care părea o stradă pietonală foarte aglomerată; am coborât suficient de mult încât să simt că veșmântul meu putea atinge ușor capetele oamenilor care, evident, nu mă vedeau și nu mă puteau percepe. M-am amuzat mult de această constatare și m-am depărtat, oprindu-mă deasupra unei văi adânci, plină cu plante și copaci, unde, în depărtare, puteam întrezări marea; într-un plan destul de apropiat am văzut o *pereche*, pe care am privit-o și cu care am avut un feedback vizual; am știut că ei mă "văd" așa cum îi "vedeam" și eu și ne-am zâmbit complice, fără să interacționăm altcumva, după care mi-am continuat zborul și explorarea. La un moment dat am fost avertizată că "rezerva mea de energie" e pe terminate și că trebuie să mă întorc în corpul fizic, semnal pe care îl cunoșteam și din alte vise lucide. Am luat automat cunoștință de asta și am virat brusc stânga, intrând în corp în oglindă de cum am ieșit; am conștientizat două intrări, ca niște bufnituri (una a corpului astral și una a celui eteric), după care m-am contopit cu mintea din corpul fizic. Am rămas, mai apoi, ceva timp, cu ochii închiși, ca să integrez tot ceea ce tocmai se întâmplase și să mulțumesc și am realizat că pot călători complet în siguranță oriunde, fără vreun incident cu vreo entitate nedorită, atâta timp cât starea mea vibrațională era suficient de mare ca să am de-a face doar cu "*help-eri*" sau cu entități luminoase.¹

¹ În Conștientologie există o clasificare în trei a entităților din extrafizic: 1. *Help(eri)* entități înalte, benefice, precum îngerii sau ghizii spirituali care nu acționează decât în conformitate cu liberul nostru arbitru; 2. *intruder(i)* – entități malefice cu conștiință proprie (de tip demoni, dar nu numai) care se hrănesc cu energia noastră și de care ar trebui să ne ferim; 3. *Black-guides* – entități mai puțin conștiente de sine, dar care ne recunosc la nivel de suflet și care ar vrea să interacționeze cu noi, chiar dacă nu neapărat în beneficiul nostru.

9. Am avut *vise premonitorii și/sau telepatice*, în care ulterior re trăiam, în realitate, aceleași tipuri de imagini, experiențe sau conversații ca cele din vis, mai cu seamă în perioadele în care practicam rugăciunile de tip acatist¹, cu intenția de vindecare pentru cineva apropiat.

Studiu de caz. Am lucrat cu intenția de a ajuta pentru însănătoșirea unei prietene bune, aflate în comă, în urma unui episod, care a venit intempestiv pe când se afla în străinătate. Cerând ghidaj spiritual la un nivel foarte înalt², am primit informații despre cum pot contribui, de la distanță, folosind cunoașterea mea de *Pranic Healing*, având în acea perioadă (toamna lui 2016) și două vise premonitorii: într-unul mi-a apărut prietena mea, foarte vivid, lângă mine, eu fiind acasă; părea liniștită și încrezătoare și primea tratamentul meu de *Pranic Healing*; ulterior, la câteva zile, am visat-o din nou, îmbrățișându-mă și spunându-mi că are multe să-mi povestească din călătoriile ei astrale. A doua zi a făcut transplantul de ficat, care a fost reusit, după care a ieșit din comă. După câteva zile mi-a telefonat din spital, spunându-mi aproape același lucru ca în cel de-al doilea vis.

10. Am avut șansa, deocamdată unică, în august 2017, să experimentez un proces de **dematerializare/materializare corporală**, în timpul unui vis lucid, absolut fascinant și greu de categorisit, deocamdată. Contextul nu era unul special, nu eram în timpul unui curs sau workshop spiritual și nici nu intenționasem ceva în legătură cu visatul, în acea noapte. Singurul lucru demn de menționat este că lucram de mai multe luni cu două tehnici spirituale pe care le-am integrat între timp în programul meu zilnic, anume: *Wuji Gong (Tai-chi-ul primordial)* și *contemplarea Cheilor Genelor din profilul hologenetic*. Fiind într-o perioadă de vacanță, liniștită și fără stress este evident că *forța mea vitală*, cu care lucram dimineața, era puternic energizată.

¹ Cu precădere lucrez în aliniere cu Iisus sau Fecioara Maria (în acatiste de 40 de zile), pentru temele de vindecare, cu rezultate miraculoase.

² De obicei mă alinez cu Iisus când este vorba de o încercare grea, de viață și de moarte.

Studiu de caz. Am intrat în visare după mai multe episoade nesemnificative, conștientizând că era încă întuneric, dar totuși spre dimineață. Mă aflu într-o încăpere foarte simplă, minimalistă așa spune, fără obiecte în ea, în semiobscuritate, unde puteam să percep foarte evident prezența unei entități de tip *helper* care mă ghida auditiv. Ideea de a intra într-o astfel de experiență de *dematerializare* și *rematerializare* îmi părea, în vis, foarte firească. Mi-au fost date instrucțiuni de folosire a unui *cod* într-o limbă străină mie, dar care avea o rezonanță latină. Era un cod ca o invocare, cu care puteam iniția procesul de *aneantizare*. Ținta ere fost ca, după *dematerializare*, să mă *rematerializez*, undeva, afară, dar în proximitatea casei din vis. *Dizolvarea* corporală este imposibil de descris în cuvinte, dar senzațiile erau foarte vivide în corp și se desfășurau aproape instant. Am rămas, la un moment dat, cu percepția interioară la nivel de punct energetic microscopic, chiar atomic, dar în care îmi simțeam totuși *conștiința*. Am ieșit prin pereți afară, unde am intenționat procesul invers de rematerializare care s-a produs deodată, cu consumul unui nivel mare energie. Eram, din nou, în prezența *helper*-ului care mi-a sugerat că pot repeta experiența, dar cu o țintă mai îndepărtată. După a doua *dematerializare/rematerializare*, undeva pe o stradă pustie, am fost prevenită că nu mai am suficientă energie pentru o nouă încercare. În următoarele zile mi-am ținut în memoria activă codul, cu speranța reluării experienței, dar ulterior l-am pierdut și încă nu l-am recuperat, iar experiența nu s-a mai repetat.

În loc de concluzie

"Asemeni tuturor visătorilor sunt trezit(ă) din farmec de către realitate" (Jean Paul Sartre). Pentru cei care *visează lucid, visul* îi ajută să se cunoască așa cum sunt în propria lor realitate, care este de fapt una multi-dimensională. Doar atunci, în *visare* sau în *transă*, ne trăim adevărata realitate sau "cealaltă realitate", cum spun șamanii.

Cred și eu precum Eugen Ionescu, că dacă "ideologiile ne separă, visurile și angoasele ne aduc împreună". Pe toți ne înfricoșează sau ne însuflețesc aceleași tipuri de vise; și pentru că aparțin tuturor, cum zicea Joseph Campbell, "visele sunt *mituri personale*", iar "miturile sunt *vise colective*".

Visurile devin un barometru al devenirii noastre spirituale: cu cât visăm mai lucid și mai mult, cu atât suntem mai aproape de desăvârșire, iar timpul nostru pe pământ este din ce în ce mai diminuat.

Precum alți exploratori ai stărilor hipnagogice și ai viselor – Tesla, Newton, Edison, Beethoven, Wagner, Dali, Jung, Blake, Poe, Sartre ș.a. – simt nevoia imperioasă, de a-mi împărtăși visurile, ca artist, uneori chiar în scenă, dintr-o tendință firească de a visa împreună cu ceilalți. De aceea "poti spune ca sunt un visător, dar nu sunt singurul. Sper ca într-o buna zi să te alaturi nouă, iar lumea va trăi asemeni unei singure ființe" (John Lennon).

Bibliografie

Bell, Catherine, *Ritual: Perspectives and Dimensions*, New York: Oxford University Press, 1997

Bruce, Robert, *Dinamica planului atral*, Editura Infinit, Buc. 2012

Castaneda, Carlos, *Arta visatului*, E.book, <https://www.scribd.com/document/12739519/Castaneda-Carlos-Arta-Visatului>

Castaneda, Carlos, *Latura activă a infinității*, RAO international publishing company, Buc., 2003

Demetrescu, *Din tainele vieții și ale universului*, Edit. Emet, Oradea, 2007

Eliade, Mircea, *Mituri, vise și mistere*, Univers Enciclopedic, Buc. 1998

Eliade, Mircea, *Șamanismul și tehnicile arhaice ale extazului*, Ed Humanitas, Buc., 1997

Hunter, C. Roy, *The art of Hypnosis*, p.132, Kendall/Hunt Publishing Company, 2000

Jung, C.G., *Psihologie și alchimie*, vol. I, Teora, 1996,

Meadows, Kenneth, *Spiritul șamanic*, Edit. Elena Francisc, București, 2008.

Monroe, Robert A., *Călătorii în afara corpului*, Editura for you, Buc. 2000

Petreșteanu, Elena, *Ratio Sophia, Cartea gândului*, Colecția știință și cunoaștere, Edit. Eagle, Buc., 2016

Shainber, Catherine, *Cabala și puterea visării*, Editura Pro Dao, Buc. 2012

Stravinski, Igor, *Poetica muzicală*, Buc. Edit. Muzicală, 1967

Turner, Victor, *Dramas, Fields, and Metaphors: Symbolic Action in Human Society*, Ithaca, NY: Cornell University Press, 1974,

Werner, W. Helmut, *Mysticism, Physics, Polarity and Mother Earth: A physicist's report on his mystical experience*, Wissen und Weisheit, 2012, Bo D(Books on Demand), Norderstedt

SUMMARY

Mihaela Vosganian

Lucid Dream, Trance and Ritualistic / Shamanic Performance

Although we all know that people dream, dreams are usually considered to be unreal nocturnal experiences, a process of *defragmentation*, and thus treated with ignorance. On the other hand, to modern psychoanalysis, *dreaming* is one of the most speculative, and speculated on, human psychological phenomena, of great importance in psychical diagnosing and healing.

The various *functions of dreams* – *cathartic, adaptive, compensatory, premonitory, communicational, self-symbolic, cosmogonic, archetypal, mediating or divinatory* – determine in their turn a wide range of dream *typologies / hypostases*: *the prophetic dream, the initiatory dream, the telepathic dream, the intuitive or premonitory dream, the mythological / archetypal dream, or the visionary / cosmic dream.*

A multidimensional and integrative perspectivism – mythological, mystical, metaphysical, philosophical and aesthetical – can lead us to the conclusion that *dreams, trances and astral journeys* are a *type of knowledge*, but also an *initiation* in search of the fusion with the *Divine Self*, and the transgression into transcendental and abysmal worlds is a *magic pathway*, in both shamanism, mysticism, religion and art.

To a *self-aware* artist, *performance* may be an *initiatory* and *ritualistic act*, and the stage may become a *sacred* and

consecrated space; alongside *performance*, *the sacred space* offers a *codified meta-discourse*, independent of any cultural systems, but which can thus converge into a unified artistic endeavour, perceived as an act of healing or *catharsis*. Such an artistic act, ritualistically acknowledged, just like any process of phonic therapy for that matter, can undergo an externalisation of “our masks / costumes of power” and, simultaneously, a purge / transformation of emotions or of any extreme perturbing states, resulting in the restoration and regeneration of the emotional and mental integrity of the receiver and of the spectator.

Like all lucid dreamers who explore *mystical* and *transpersonal states*, as an artist I feel the need to share my *dreams*, sometimes even on stage, out of a natural tendency to *dream* together with the others; *lucid dreamers* are helped by *dreams* to know themselves as they are in their own *multidimensional* reality. Only then, in *dreams* or in *trances*, can we truly experience “the other reality”.